

Polityka zagraniczna a członkostwo w UE

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Łukasz Gadzała, Anna Wolska, *Niemiecka prezydencja w Radzie UE: Jak ułożyć relacje z Chinami?*, dostępny w internecie: euractiv.pl [dostęp 1.08.2020 r.].
- Źródło: Biuro Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, *Spotkanie ministra Czaputowicza z komisarzem UE ds. sąsiedztwa i rozszerzenia*, 2.07.2020 r., dostępny w internecie: gov.pl [dostęp 1.08.2020 r.].
- Źródło: *Traktat o Unii Europejskiej*, dostępny w internecie: eur-lex.europa.eu [dostęp 1.08.2020 r.].

- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

Polityka zagraniczna a członkostwo w UE

Źródło: domena publiczna.

Unia Europejska jest zaawansowaną formą współpracy między państwami Starego Kontynentu. Traktat z Maastricht wprowadził – oprócz funkcjonującej już od kilkudziesięciu lat integracji ekonomicznej Europy – pewne formy jej integracji politycznej. Należała do nich wspólna polityka zagraniczna UE. Wymagało to trudnego uzgodnienia dwóch wartości, łatwo wpadających w konflikt, a mianowicie skuteczności i decyzyjności Unii Europejskiej w tym obszarze z jednej strony oraz suwerenności państw członkowskich z drugiej.

Twoje cele

- Ocenisz kompetencje UE w zakresie polityki zagranicznej.
- Przeanalizujesz organy Unii Europejskiej zajmujące się polityką zagraniczną.
- Scharakteryzujesz mechanizmy zabezpieczające suwerenność państw członkowskich UE.

Przeczytaj

Unia Europejska a polska polityka zagraniczna

Polityka zagraniczna to ogół działań państwa związanych z jego stosunkami z podmiotami zewnętrznymi – innymi państwami oraz organizacjami międzynarodowymi. Możliwość swobodnego jej kształtowania przez legalny ośrodek decyzyjny jest przejawem [państwowej suwerenności](#). W stosunkach zewnętrznych Polskę reprezentuje Prezydent Rzeczypospolitej. W ramach tej funkcji m.in. ratyfikuje on umowy międzynarodowe oraz mianuje i odwołuje przedstawicieli Polski w innych państwach. Jednak zgodnie z art. 146 Konstytucji RP politykę zagraniczną realizuje w Polsce Rada Ministrów. Organ ten sprawuje „ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi”, zawiera umowy międzynarodowe, a także zapewnia bezpieczeństwo zewnętrzne państwa oraz podejmuje działania związane z obronnością kraju.

Za działania związane z polityką zagraniczną Polski odpowiada w rządzie minister spraw zagranicznych. Kieruje on m.in. służbą zagraniczną, która działa w jego ministerstwie oraz w placówkach zagranicznych (takich jak ambasady i konsulaty).

Czy wiesz, kto obecnie sprawuje urząd ministra spraw zagranicznych?

Od 2004 roku Polska jest członkiem Unii Europejskiej – organizacji międzynarodowej o zaawansowanym stopniu integracji. W ramach swoich kompetencji realizuje ona wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. Organy unijne mogą w tym zakresie podejmować rozmaite decyzje, co prowadzi do konieczności koordynacji i uzgadniania z nimi krajowych działań w tym obszarze.

W polskiej konstytucji jest mowa o możliwości przekazania organizacji międzynarodowej niektórych spraw należących do kompetencji organów władzy państwowej. Przewiduje to art. 90 ustawy zasadniczej:

“ **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku**

Art. 90

1. Rzeczpospolita Polska może na podstawie umowy międzynarodowej przekazać organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach.
2. Ustawa, wyrażająca zgodę na [ratyfikację umowy międzynarodowej](#), o której mowa w ust. 1, jest uchwalana przez Sejm większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz przez Senat większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.
3. Wyrażenie zgody na ratyfikację takiej umowy może być uchwalone w referendum ogólnokrajowym zgodnie z przepisem art. 125.
4. Uchwałę w sprawie wyboru trybu wyrażenia zgody na ratyfikację podejmuje Sejm bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

W tym trybie Polska przyjęła traktaty europejskie, przyznające Unii Europejskiej prawo podejmowania działań w zakresie polityki zagranicznej Wspólnoty – tym samym zobowiązała się respektować zasady, jakie się z tym wiążą.

Przypomnij sobie, w jakim trybie ratyfikowane są w Polsce inne rodzaje traktatów międzynarodowych.

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa UE

Reguły wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zawiera [Traktat o Unii Europejskiej](#). Poświęcony jest temu rozdział 2 tego dokumentu zatytułowany *Postanowienia szczególne dotyczące wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa*. Wymienia on podstawowe zasady, którymi powinna kierować się UE, prowadząc taką politykę. Są to wartości, które leżą u podstaw integracji europejskiej: wspieranie demokracji, praworządności, praw człowieka, poszanowanie Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego.

Na fundamencie tych zasad organy Unii Europejskiej mogą podejmować odpowiednie działania.

Inaczej niż w przypadku integracji ekonomicznej, wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa skutecznie zabezpiecza suwerenność państw członkowskich UE. Nie mogą być w jej zakresie wydawane rozporządzenia ani dyrektywy, a decyzje podejmowane są przez reprezentujące wszystkie kraje członkowskie organy unijne – na zasadzie jednomyślności. Oznacza to, że każdy kraj należący do Unii Europejskiej ma możliwość zawetowania dowolnej inicjatywy dotyczącej polityki zagranicznej tej organizacji. Nie ma natomiast takich skutków wstrzymanie się od głosu. Jeśli jednak reprezentanci co najmniej $\frac{1}{3}$ państw członkowskich, w których mieszka łącznie co najmniej $\frac{1}{3}$ ludności UE wstrzymają się od głosu i złożą formalne oświadczenia, wówczas decyzja nie zostanie przyjęta.

Zastanów się, jakie są zalety i wady podejmowania decyzji w drodze jednomyślności. Czy odnajdujesz w historii Polski przykłady podejmowania decyzji w taki sposób?

Strategiczne interesy UE, cele i ogólne wytyczne wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) określa **Rada Europejska**, która składa się z politycznych przywódców wszystkich państw członkowskich. Organ ten jest organem decyzyjnym UE i podejmuje decyzje jednomyślnie. Rada Europejska mianuje wysokiego przedstawiciela Unii do spraw WPZiB. Może też zakończyć jego kadencję.

Zadanie przewodniczącego Rady Europejskiej (który jest wybierany na 2,5-letnią kadencję i nie jest w czasie piastowania funkcji przywódcą żadnego z państw) to działanie na rzecz znalezienia kompromisu w gronie reprezentantów 27 państw. Pełni również funkcje reprezentowania Unii na zewnątrz w sprawach dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Na podstawie wytycznych Rady Europejskiej inny organ UE – **Rada Unii Europejskiej** (składająca się z ministrów reprezentujących wszystkie kraje członkowskie) – opracowuje

Logo Rady Europejskiej i Rady Unii Europejskiej jednocześnie. Kształt nawiązuje do budynku, w którym mieszczą się siedziby obu instytucji.
Źródło: domena publiczna.

wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. W tym przypadku istnieją odstępstwa od zasady jednomyślności, m.in. przy wydawaniu decyzji wykonawczych lub decyzji podejmowanych na jednomyślny wniosek Rady Europejskiej. Wówczas Rada decyduje większością kwalifikowaną – wymogiem jest uzyskanie poparcia 72% jej członków, reprezentujących państwa, w których żyje łącznie co najmniej 65% ludności UE. Jednak każde z państw może **zablokować** takie głosowanie, powołując się na „istotne względy polityki krajowej”, co w praktyce oznaczałoby powrót do zasady jednomyślności. W głosowaniu kwestii proceduralnych wystarczająca jest zwykła większość.

Rada UE jest także organem decyzyjnym w procedurze zawierania przez Unię Europejską umów międzynarodowych. Wyznacza ona negocjatorów, określa wytyczne negocjacyjne, podejmuje decyzję w sprawie zawarcia umów, a także upoważnia do ich podpisania.

Ustaloną przez Radę Europejską oraz Radę UE politykę zagraniczną UE realizują państwa członkowskie oraz **wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa**. Kieruje on posiedzeniami Rady (gdy ta zajmuje się sprawami polityki zagranicznej UE), koordynuje działania innych organów, może występować z własnymi propozycjami, zapewnia wykonanie decyzji Rady Europejskiej oraz Rady, reprezentuje Unię Europejską w zakresie jej polityki zagranicznej i przedstawia jej stanowisko w organizacjach międzynarodowych i na konferencjach międzynarodowych.

Przypomnij sobie, kto kieruje posiedzeniami Rady, gdy ta zajmuje się innymi kwestiami niż polityka zagraniczna.

Wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa wspomaga **Europejska Służba Działań Zewnętrznych**. Współpracuje ona ze służbami dyplomatycznymi państw członkowskich i odpowiada za stosunki dyplomatyczne z innymi państwami. W jej skład wchodzi urzędnicy unijni oraz personel delegowany przez krajowe służby dyplomatyczne. Swoje obowiązki pełnią m.in. w **delegaturach Unii Europejskiej**, które znajdują się na całym świecie.

Delegatura UE w Skopje, stolicy Macedonii Północnej

Źródło: Bdx, licencja: CC BY-SA 4.0.

Pewną, choć znacznie ograniczoną, rolę w unijnej polityce zagranicznej odgrywa także **Parlament Europejski**. Wysoki przedstawiciel regularnie konsultuje się z tym organem, informuje go na bieżąco o podejmowanych działaniach i czuwa nad tym, by jego poglądy zostały „należycie uwzględnione”. Parlament Europejski może kierować do Rady i do wysokiego przedstawiciela pytania oraz niewiążące zalecenia, a także – jako organ pełniący władzę budżetową – współkształtuje budżet Unii Europejskiej, również w części przeznaczonej na działania zewnętrzne. Również Komisja Europejska pełni ograniczone funkcje w zakresie polityki zagranicznej UE – prowadzi m.in. rokowania z innymi państwami oraz wspólnie z Wysokim Przedstawicielem Unii do spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa składa propozycje dot. działań zagranicznych UE.

Słownik

delegatury Unii Europejskiej

biura Unii Europejskiej w różnych krajach na świecie, pełniące funkcje ambasad, podporządkowane wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa

Europejska Polityka Sąsiedztwa

polityka współpracy Unii Europejskiej z jej sąsiadami (wschodnimi – Partnerstwo Wschodnie oraz południowymi – Unia na rzecz regionu Morza Śródziemnego)

Partnerstwo Wschodnie

realizowany od 2009 r. program Unii Europejskiej, polegający na jej współpracy z Ukrainą, Białorusią, Mołdawią, Armenią, Azerbejdżanem i Gruzją

ratyfikacja umowy międzynarodowej

zatwierdzenie podpisanej umowy międzynarodowej przez upoważniony organ (w Polsce – przez Prezydenta RP), skutkujące włączeniem jej do krajowego porządku prawnego

suwerenność państwa

zdolność legalnego ośrodka władzy państwowej do sprawowania efektywnej władzy nad państwowym terytorium

traktat z Maastricht

Traktat o Unii Europejskiej, podpisany w 1992 roku w Maastricht (wszedł w życie w roku 1993), ustanawiający Unię Europejską oraz określający jej kompetencje i sposób funkcjonowania

Film

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmem, w którym dr Krzysztof Kowaluk przedstawia, jak wygląda wspólna polityka zagraniczna Unii Europejskiej. Następnie wykonaj ćwiczenie.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DuAbW4bg5>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału: Czy istnieje wspólna polityka zagraniczna Unii Europejskiej?

Ćwiczenie 1

Wyszukaj informacje na temat decyzji, jakie Rada do Spraw Zagranicznych UE podejmowała w ostatnim roku.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz organy Unii Europejskiej, które nie mają uprawnień decyzyjnych w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

☐ Rada Unii Europejskiej

☐ Trybunał Sprawiedliwości UE

☐ Parlament Europejski

☐ Komisja Europejska

☐ Rada Europejska

Ćwiczenie 2

Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Unia Europejska uzyskała po raz pierwszy kompetencje w zakresie polityki zagranicznej w...

☐ traktacie lizbońskim.

☐ traktacie nicejskim.

☐ Jednolitym akcie europejskim.

☐ traktacie z Maastricht.

Ćwiczenie 3

Zaznacz, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Parlament Europejski może odwołać wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.	☐	☐
W świetle traktatów europejskich Polska zobowiązana jest koordynować swoje działania w organizacjach międzynarodowych z innymi państwami członkowskimi UE.	☐	☐
W zakresie polityki zagranicznej UE Rada może wydawać rozporządzenia.	☐	☐

Zapoznaj się z fragmentem polskiej konstytucji i wykonaj ćwiczenie.

“ **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku**

Art. 89

1. Ratyfikacja przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej i jej wypowiedzenie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy:

- 1) pokoju, sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych,
- 2) wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji,
- 3) członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej,
- 4) znacznego obciążenia państwa pod względem finansowym,
- 5) spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy.

2. O zamiarze przedłożenia Prezydentowi Rzeczypospolitej do ratyfikacji umów międzynarodowych, których ratyfikacja nie wymaga zgody wyrażonej w ustawie, Prezes Rady Ministrów zawiadamia Sejm.

3. Zasady oraz tryb zawierania, ratyfikowania i wypowiedzania umów międzynarodowych określa ustawa.

Art. 90

1. Rzeczpospolita Polska może na podstawie umowy międzynarodowej przekazać organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach.

2. Ustawa, wyrażająca zgodę na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w ust. 1, jest uchwalana przez Sejm większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz przez Senat większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.

3. Wyrażenie zgody na ratyfikację takiej umowy może być uchwalone w referendum ogólnokrajowym zgodnie z przepisem art. 125.

4. Uchwałę w sprawie wyboru trybu wyrażenia zgody na ratyfikację podejmuje Sejm bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

Wskaż, który z przywołanych artykułów Konstytucji RP miał zastosowanie w przypadku akcesji Polski do Unii Europejskiej. Uzasadnij swój wybór.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Biuro Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych
Spotkanie ministra Czaputowicza z komisarzem
UE ds. sąsiedztwa i rozszerzenia

Finansowanie Europejskiej Polityki Sąsiedztwa w nowych Wieloletnich Ramach Finansowych, przyszłość Partnerstwa Wschodniego i współpraca w południowym sąsiedztwie oraz polityka rozszerzenia były najważniejszymi tematami rozmowy szefa polskiej dyplomacji z Olivérem Várhelyim podczas wizyty komisarza w Warszawie.

– Rozwój relacji z sąsiadami wymaga adekwatnych nakładów finansowych, dlatego opowiadamy się za odpowiednio wysokim budżetem na działania zewnętrzne w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 – zaznaczył minister Czaputowicz. – Polska w pełni popiera również inicjatywy Komisji Europejskiej mające na celu wsparcie sąsiadów na rzecz przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom pandemii koronawirusa – dodał.

Spotkanie stanowiło okazję do podkreślenia kluczowej roli Partnerstwa Wschodniego i konieczności zapewnienia jego dynamicznego rozwoju po roku 2020. – Przedstawiając nowe propozycje dotyczące wzmocnienia partnerstwa z naszymi wschodnimi sąsiadami, Polska czerpie inspirację z modelu współpracy UE z Bałkanami Zachodnimi w ramach polityki rozszerzenia – podkreślił minister Czaputowicz. Szef polskiego MSZ wskazał również, że dzięki Partnerstwu wschodnia polityka Unii jest zrównoważona, co ma olbrzymie znaczenie w świetle agresywnej postawy Rosji.

Minister Czaputowicz mówił też o rosnącym zaangażowaniu Polski we współpracę obejmującą południowy wymiar polityki sąsiedztwa. Zaznaczył, że od samego początku konfliktu w Syrii, Warszawa jest obecna na Bliskim Wschodzie, zarówno w aspekcie politycznym, jak i finansowym. Poinformował także o przekazaniu w czerwcu, w ramach tzw. konferencji syryjskiej, dodatkowych 17 mln zł na odbudowę kraju ogarniętego konfliktem. Minister Czaputowicz podziękował również Komisji Europejskiej za poparcie dla wspomaganej przez Grupę Wyszehradzką polskiej inicjatywy wzmocnienia komponentu na rzecz walki z COVID-19 w Libii.

Źródło: Biuro Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, *Spotkanie ministra Czaputowicza z komisarzem UE ds. sąsiedztwa i rozszerzenia*, 2.07.2020 r., dostępny w internecie: gov.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

Odwołując się do kwestii poruszonej w tekście, wskaż zbieżność między polityką zagraniczną Unii Europejskiej a polityką zagraniczną Polski.

Materiał źródłowy do ćwiczeń 6–7.

“ **Traktat o Unii Europejskiej**

Artykuł 26

1. Rada Europejska określa strategiczne interesy Unii, ustala cele oraz określa ogólne wytyczne wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, łącznie ze sprawami mającymi wpływ na kwestie polityczno-obronne. Przyjmuje niezbędne decyzje.

Jeżeli wymaga tego sytuacja międzynarodowa, przewodniczący Rady Europejskiej zwołuje nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej w celu określenia strategicznych kierunków polityki Unii w obliczu takiej sytuacji.

2. Rada opracowuje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa oraz podejmuje decyzje niezbędne do określenia i realizacji tej polityki na podstawie ogólnych wytycznych i strategicznych kierunków określonych przez Radę Europejską. Rada i wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa zapewniają jednolitość, spójność i skuteczność działań Unii.

3. Wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa realizują wysoki przedstawiciel oraz Państwa Członkowskie, stosując środki krajowe i unijne.

Artykuł 27

1. Wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, który przewodniczy Radzie do Spraw Zagranicznych, przyczynia się poprzez swoje propozycje do opracowania wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz zapewnia wykonanie decyzji przyjętych przez Radę Europejską i Radę.

2. Wysoki przedstawiciel reprezentuje Unię w zakresie spraw odnoszących się do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Prowadzi w imieniu Unii dialog polityczny ze stronami trzecimi oraz wyraża stanowisko Unii w organizacjach międzynarodowych i na konferencjach międzynarodowych.

3. W wykonywaniu swojego mandatu, wysoki przedstawiciel jest wspomagany przez Europejską Służbę Działań Zewnętrznych. Służba ta współpracuje ze służbami dyplomatycznymi Państw Członkowskich i składa się z urzędników właściwych służb Sekretariatu Generalnego Rady i Komisji, jak również z personelu delegowanego przez krajowe służby dyplomatyczne. Organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych określa decyzja Rady. Rada stanowi na wniosek wysokiego przedstawiciela po konsultacji z Parlamentem Europejskim i po uzyskaniu zgody Komisji.

Ćwiczenie 6

Wymień organy Unii Europejskiej, którym postanowienia traktatu przydzieliły zadania w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, oraz wskaż ten z nich, w którym zasiada Prezes Rady Ministrów RP.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, czy wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa może podjąć decyzję o nałożeniu przez Unię Europejską sankcji ekonomicznych na określony kraj.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Anna Wolska, Łukasz Gadzała

Niemiecka prezydencja w Radzie UE: Jak ułożyć relacje z Chinami?

1 lipca Niemcy przejęły prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. Wśród najpoważniejszych zadań Berlina na najbliższe pół roku będzie określenie, w jakim kierunku powinny zmierzać relacje UE z Chinami. Jak Niemcy wykorzystają ten czas?

Spośród wszystkich wyzwań, przed którymi stoi dziś unijna polityka zagraniczna, to znalezienie swojego miejsca w rywalizacji chińsko-amerykańskiej przyprawia europejskich przywódców o największy zawrót głowy. Największą rolę mają na tym polu do odegrania Niemcy – najpotężniejsze państwo w Europie, które powoli wychodzi z cienia i coraz częściej zaznacza swoją obecność na globalnej scenie. To właśnie Berlin musi w najbliższym czasie wytyczyć kierunek, w którym mają się rozwijać relacje UE z Chinami.

Relacje z Chinami są tematem wrażliwym dla całej UE, ale jeszcze bardziej dla Berlina, który stara się nie opowiadać jednoznacznie przeciwko Pekinowi. I dlatego nawet jeżeli w czasie niemieckiej prezydencji w Radzie nie zapadną przełomowe decyzje na temat relacji z Chinami, warto pilnie obserwować, do jakich działań Europę będą popychać Niemcy.

Źródło: Łukasz Gadzała, Anna Wolska, *Niemiecka prezydencja w Radzie UE: Jak ułożyć relacje z Chinami?*, dostępny w internecie: euractiv.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

Wyjaśnij, w jakim zakresie polityka wobec Chin realizowana jest przez Unię Europejską,
a w jakim – przez jej państwa członkowskie.

Dla nauczyciela

Autor: Krzysztof Kowaluk

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Polityka zagraniczna a członkostwo w Unii Europejskiej

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XV. Polska polityka zagraniczna.

Uczeń:

2) wyjaśnia zmieniającą się pozycję Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej i determinanty tej pozycji oraz skutki europeizacji polskiej polityki zagranicznej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskiej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia kompetencje UE oraz państw członkowskich w zakresie polityki zagranicznej;
- opisuje praktyczne problemy z uzgadnianiem stanowisk w ramach UE;
- prezentuje stanowisko Polski w wybranych kwestiach – w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- lekcja odwrócona.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja;

- drama.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Nauczyciel inicjuje krótką dyskusję na temat, jaki wpływ na suwerenność państw ma zaawansowana integracja europejska w kontekście ich polityki zagranicznej. Kieruje dyskusją w taki sposób, aby padły argumenty zwracające uwagę zarówno na zmniejszenie autonomii państw UE, jak i na nowe szanse kształtowania polityki zagranicznej, jakie daje im integracja.
2. Nauczyciel przedstawia przedmiot i cele zajęć.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie przygotowują się do przeprowadzenia dramy – symulacji posiedzenia Rady UE, podczas którego ma zapaść decyzja o przedłużeniu sankcji wobec Rosji. Podczas poprzednich zajęć obsadzone zostały role ministrów spraw zagranicznych krajów członkowskich UE oraz wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.
2. Wysoki przedstawiciel rozpoczyna obrady Rady UE. Udziela głosu reprezentantom wszystkich państw członkowskich. W przypadku liczby uczestników mniejszej niż 28 niektórzy uczniowie reprezentują ministrów nieobecnych (zgodnie z procedurą traktatową). Uczniowie zapoznają się odpowiednio wcześniej z polityką państw członkowskich UE wobec Rosji, aby mogli poprawnie odegrać swoje role w trakcie symulacji.
3. Odbywa się dyskusja. Ministrowie reprezentujący poszczególne kraje przedstawiają stanowiska swoich rządów, a następnie usiłują przekonać do nich współuczestników posiedzenia. Prezentowane są propozycje „prorosyjskie” (m.in. Węgry, Austria, Włochy), jak i „antyrosyjskie” (m.in. Litwa, Polska, Szwecja). Zostaje podjęta decyzja, która nie musi być

zgodna z decyzjami podejmowanymi w rzeczywistości przez Radę UE. Ministrowie wraz z wysokim przedstawicielem sporządzają komunikat z posiedzenia.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel podsumowuje i komentuje symulację posiedzenia Rady UE. Ocenia zgodność przedstawianych stanowisk z rzeczywistą polityką państw. Zwraca uwagę na wady i zalety zasady jednomyślności w obszarze polityki zagranicznej UE.

2. Uczniowie wykonują ćwiczenia 1–4.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują ćwiczenia 5–8.

Materiały pomocnicze:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., sejm.gov.pl.

Traktat o Unii Europejskiej, eur-lex.europa.eu.

Łukasz Gadzała, Anna Wolska, *Niemiecka prezydencja w Radzie UE: Jak ułożyć relacje z Chinami?*, euractiv.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Film może zostać wykorzystany przez uczniów indywidualnie lub podczas zajęć o charakterze podsumowania.